LAW, POLICY AND SOCIETY ПРАВО, ПОЛИТИКА И ОБЩЕСТВО - HUQUQ, SIYOSAT VA JAMIYAT
ILMIY-TAHLILIY JURNAL

Issue - 11(2026) / ISSN 3030-3052 Available at www.uznauka.uz

RAQAMLI MUHITDA YOSHLAR MA'NAVIYATINI HIMOYA QILISH: HUQUQIY VA MA'RIFIY YONDASHUVLAR

Shodmonqulova Dildora

O'zbekiston Milliy universiteti 2-bosqich talabasi,

ЗАЩИТА ДУХОВНОСТИ МОЛОДЁЖИ В ЦИФРОВОЙ СРЕДЕ: ПРАВОВЫЕ И ПРОСВЕТИТЕЛЬСКИЕ ПОДХОДЫ

Шодмонкулова Дилдора

студентка 2 курса, Национальный университет Узбекистана,

PROTECTING YOUTH SPIRITUALITY IN THE DIGITAL ENVIRONMENT: LEGAL AND EDUCATIONAL APPROACHES

Shodmonkulova Dildora

2nd-year student, National University of Uzbekistan,

Annotatsiya. *Maqolada raqamli muhitda yoshlar ma'naviyatini himoya qilishning huquqiy va ma'rifiy jihatlari tahlil qilingan. Rasmiy statistika va qonunchilik asosida yoshlarning axborot maydonidagi ishtiroki, amaldagi himoya mexanizmlari o'rganilgan, 18 yoshdan oshgan yoshlarni ma'naviy-huquqiy himoya qilishga oid normalarning cheklanganligi aniqlangan. Huquqiy ta'lim va ma'naviy tarbiyani uyg'unlashtirishga doir takliflar ilgari surilgan.*

Аннотация. *В статье анализируются правовые и просветительские аспекты защиты духовности молодёжи в цифровой среде. На основе официальной статистики и законодательства изучены участие молодёжи в информационном пространстве и действующие механизмы защиты, выявлена*

LAW, POLICY AND SOCIETY ПРАВО, ПОЛИТИКА И ОБЩЕСТВО - HUQUQ, SIYOSAT VA JAMIYAT
ILMIY-TAHLILIY JURNAL
Issue - 11(2026) / ISSN 3030-3052 Available at www.uznauka.uz

ограниченность специальных норм по защите лиц старше 18 лет. Предложены меры по сочетанию правового образования и духовного воспитания.

Abstract. *The article analyzes the legal and educational aspects of protecting youth spirituality in the digital environment. Based on official statistics and legislation, it examines young people's participation in the information space and existing protection mechanisms, and finds that special norms protecting persons over 18 are limited. Proposals for combining legal education and spiritual upbringing are put forward.*

Tayanch so'z va iboralar. *Yoshlar, ma'naviyat, raqamli muhit, huquqiy ong, mediasavodxonlik, axborot xavfsizligi.*

Основные слова и фразы. *Молодёжь, духовность, цифровая среда, правовое сознание, медиаграмотность, информационная безопасность.*

Basic words and phrases. *Youth, spirituality, digital environment, legal awareness, media literacy, information security.*

Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari bugun yoshlarning o'qishi, muloqoti va dunyoqarashini shakllantiruvchi asosiy muhitga aylandi. Raqamli maydon bilim va imkoniyatlar manbai bo'lish bilan birga, g'oyaviy tazyiq, milliy qadriyatlarga zid kontent, kiberbulling va yolg'on axborot tarqaladigan makon hamdir. Shuning uchun yoshlar ma'naviyatini himoya qilish masalasi faqat tarbiyaviy emas, huquqiy jihatdan ham dolzarb vazifaga aylanmoqda.

Birinchi Prezident I.A.Karimov ma'naviyatni insonni ruhan poklanish va qalban ulg'ayishga chorlaydigan, uning ichki dunyosi va irodasini baquvvat qiladigan, vijdonini uyg'otadigan kuch deb ta'riflagan [1, 13-bet].[1] Shu ta'rifdan kelib chiqsak, ma'naviy himoya yoshning ichki barqarorligini, ya'ni tashqi axborot ta'siriga tanqidiy

[1] Karimov I.A. Yuksak ma'naviyat – yengilmas kuch. – Toshkent: Ma'naviyat, 2008. – 13-b.

LAW, POLICY AND SOCIETY ПРАВО, ПОЛИТИКА И ОБЩЕСТВО - HUQUQ, SIYOSAT VA JAMIYAT
ILMIY-TAHLILIY JURNAL
Issue - 11(2026) / ISSN 3030-3052 Available at www.uznauka.uz

qarash ko‘nikmasini shakllantirishni anglatadi. Muallif globallashuv sharoitida ma’naviyatga qarshi qaratilgan g‘oyaviy-axborot ta’siri kuchayib borayotganiga ham e’tibor qaratgan [1, 110-111-bet].

Masalaning ko‘lami katta. “Yoshlarga oid davlat siyosati to‘g‘risida”gi Qonunga ko‘ra, 14 yoshdan 30 yoshgacha bo‘lgan fuqarolar yoshlar hisoblanadi [2, 3-modda].[2] 2025-yil 1-yanvar holatiga ularning soni 9 630 556 kishini, ya’ni respublika aholisining 25,7 foizini tashkil etgan. Demak, har to‘rtinchi fuqaro raqamli muhitning eng ta’sirchan auditoriyasi vakilidir.

Ilmiy-huquqiy adabiyotlarda asosan voyaga yetmagan bolalarning axborot xavfsizligi masalasi yoritilgan. 18-30 yoshdagi yoshlar ma’naviyatini raqamli muhitda himoya qilishda huquqiy va ma’rifiy yondashuvlarning uyg‘unligi esa kamroq o‘rganilgan. Mazkur maqolaning dolzarbligi shu bilan belgilanadi. Tadqiqotning maqsadi amaldagi huquqiy asoslarni tahlil qilib, ularni takomillashtirish bo‘yicha takliflar ishlab chiqishdan iborat. Tadqiqotda normativ-huquqiy hujjatlar, rasmiy statistika va ilmiy maqola kontent-tahlil, qiyosiy-huquqiy tahlil, induksiya va deduksiya usullari bilan o‘rganildi. Muallif o‘z so‘rovnomasini o‘tkazmagan, xulosalar ochiq manbalar tahliliga asoslangan. Shu sababli olingan natijalar yoshlar o‘rtasidagi so‘rovnoma bilan to‘ldirilishi lozim.

DataReportal ma’lumotlariga ko‘ra, 2026-yil oktyabr holatiga O‘zbekistonda 33,9 million internet foydalanuvchisi qayd etilgan, bu bir yil avvalgidan 596 ming kishiga (1,8 foizga) ko‘p. Ijtimoiy tarmoq foydalanuvchi identifikatorlari soni 16,2 millionga, ya’ni aholining 42,8 foiziga yetgan.[3] Bu ko‘rsatkich akkauntlar hisobida bo‘lgani uchun haqiqiy foydalanuvchilar sonidan farq qilishi mumkin. Shunga qaramay, internet keng

[2] O‘zbekiston Respublikasining “Yoshlarga oid davlat siyosati to‘g‘risida”gi 2016-yil 14-sentyabrdagi O‘RQ-406-son Qonuni, 3-modda. Maqolada “yoshlar” atamasi shu ma’noda qo‘llanadi.
[3] DataReportal. Digital 2027: Uzbekistan. Ko‘rsatkich real shaxslar emas, ijtimoiy tarmoq “identifikatorlari” (akkauntlar) hisobida berilgan.

LAW, POLICY AND SOCIETY ПРАВО, ПОЛИТИКА И ОБЩЕСТВО - HUQUQ, SIYOSAT VA JAMIYAT
ILMIY-TAHLILIY JURNAL
Issue - 11(2026) / ISSN 3030-3052 Available at www.uznauka.uz

tarqalgani va aholining chorak qismini yoshlar tashkil etishini hisobga olsak, raqamli muhit ta’siri yoshlar uchun bevosita ekani shubhasiz.

Amaldagi huquqiy mexanizmlarni to‘rt yo‘nalishda ko‘rish mumkin. Birinchidan, 2017-yil 8-sentyabrdagi O‘RQ-444-son Qonun 18 yoshga to‘lmagan shaxslarni sog‘lig‘iga zarar yetkazuvchi axborotdan himoya qilish munosabatlarini tartibga soladi. Unga ko‘ra, o‘z joniga qasd qilishga undovchi, zo‘ravonlikni oqlovchi, oilaviy qadriyatlarni inkor etuvchi, axloqsizlik va buzg‘unchilik g‘oyalarini targ‘ib qiluvchi axborot zararli hisoblanadi [6, 16-modda; 4, 1152-bet].[4] Qonunning 11-moddasida bolalarning axborotga oid va huquqiy madaniyatini yuksaltirish ham nazarda tutilgan.

Ikkinchidan, shaxsga doir ma’lumotlar va kiberxavfsizlik qonunlari yoshlarning raqamli izlari, profillari va shaxsiy hayoti daxlsizligini himoya qilishga xizmat qiladi. Uchinchidan, Oila kodeksining 73-moddasiga ko‘ra, ota-ona farzandlarining tarbiyasi va ma’naviy kamoloti uchun javobgar. To‘rtinchidan, bolalarni zararli axborotdan himoya qilish mexanizmida Vazirlar Mahkamasi, idoralararo komissiyalar, ta’lim muassasalari va Yoshlar ishlari agentligi ishtirok etadi.

Oila masalasiga alohida to‘xtalish joiz. Mahmudxodjayeva ota-onalarning farzandlarini zararli axborotdan himoya qilish majburiyatini Oila kodeksiga alohida moddalar (74-1 va 74-2) sifatida kiritishni taklif qiladi, bunda ota-ona bolani axborot muhitining xavf-xatari bilan tanishtirishi shart bo‘ladi. Bu taklif bolalarga qaratilgan, ammo undagi g‘oya yoshlar uchun ham o‘rinli: ma’naviy himoya oiladagi muhitdan boshlanadi. Voyaga yetgan yoshni nazorat qilib bo‘lmaydi, lekin oilada ochiq muloqot, o‘zaro ishonch va namunali xulq-atvor yosh uchun eng ishonchli “ichki himoya”

[4] Mahmudxodjayeva U.M. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalarning rivojlanishi sharoitida voyaga yetmagan bolalarning shaxsiy-nomulkiy huquqlarini himoya qilish muammolari // Oriental Renaissance. – 2022. – Vol. 2, Issue 3. – B. 1152.

LAW, POLICY AND SOCIETY ПРАВО, ПОЛИТИКА И ОБЩЕСТВО - HUQUQ, SIYOSAT VA JAMIYAT
ILMIY-TAHLILIY JURNAL
Issue - 11(2026) / ISSN 3030-3052 Available at www.uznauka.uz

vazifasini bajaradi. Shu bois oila, mahalla va ta’lim muassasasi hamkorligi masalasi huquqiy jihatdan ham, ma’rifiy jihatdan ham ahamiyatlidir.

Raqamli muhitdagi ma’naviy xavflarni shartli ravishda uch guruhga ajratish mumkin. Birinchisi, g‘oyaviy xavflar: yoshlar ongiga milliy qadriyatlarga yot qarashlarni singdirishga qaratilgan axborot ta’siri. Karimov ma’naviyatga qarshi qaratilgan bunday ta’sirlar bir qarashda arzimas ko‘ringan axborot orqali ham kuchayishi mumkinligiga ishora qilgan [1, 110-111-bet]. Ikkinchisi, axloqiy xavflar: zo‘ravonlik, axloqsizlik va g‘ayriijtimoiy xatti-harakatlarni oddiy hol sifatida ko‘rsatuvchi kontent, bu qonunda zararli axborot turlari qatorida sanab o‘tilgan. Uchinchisi, psixologik xavflar: kiberbulling, onlayn bosim va ijtimoiy tarmoqdagi “mukammal hayot” obrazlari. Bu guruhlash muallifning tahliliy yondashuvi bo‘lib, har bir guruh uchun alohida himoya choralari talab etiladi.

Bu normalar xalqaro majburiyatlarga ham tayanadi. BMTning 1989-yildagi Bola huquqlari to‘g‘risidagi Konvensiyasi O‘zbekiston Oliy Kengashining 1992-yil 9-dekabrdagi qarori bilan ratifikatsiya qilingan, uning qoidalari 2008-yil 7-yanvardagi “Bola huquqlarining kafolatlari to‘g‘risida”gi O‘RQ-139-son Qonunda ham aks etgan. Qonunga ko‘ra, har bir bola sog‘lig‘i, axloqiy va ma’naviy kamolotiga ziyon yetkazmaydigan axborotni olish huquqiga ega. Ko‘rinib turibdiki, qonunchilikda “ma’naviy kamolot” tushunchasi axborot huquqi bilan bevosita bog‘langan.

Xorijiy tajriba ham shunga yaqin. Rossiya Federatsiyasining 2010-yil 29-dekabrdagi va Qozog‘iston Respublikasining 2018-yil 2-iyuldagi shu mavzudagi qonunlari MDH a’zo davlatlari Parlamentlararo assambleyasi 2009-yilda qabul qilgan namunaviy qonunga tayangan holda ishlab chiqilgan. Xitoyda esa davlat bolalarni zararli ma’lumotlardan texnologik himoya qilishni o‘z zimmasiga oladi, AQShda esa ota-onalarga bola yoshiga mos dasturlarni tanlash imkonini beruvchi maxsus kodlash

LAW, POLICY AND SOCIETY ПРАВО, ПОЛИТИКА И ОБЩЕСТВО - HUQUQ, SIYOSAT VA JAMIYAT
ILMIY-TAHLILIY JURNAL
Issue - 11(2026) / ISSN 3030-3052 Available at www.uznauka.uz

tizimisiz televizorlarni sotishga ruxsat berilmaydi. Shu o‘rinda muhim jihat: xorijiy tajriba ham asosan bolalarni himoya qilishga qaratilgan. Katta yoshdagi yoshlar uchun esa taqiqdan ko‘ra ta’lim va tarbiyaga tayanish samaraliroq, chunki ularni nazorat qilish imkoni cheklangan.

Amaliyotda esa muammolar mavjud. 2026-yilning birinchi yarmida nazorat inspeksiyasi yoshga oid tasnif belgisi qo‘yilmagan 636 ta axborot materialini aniqlagan. Shu manbada ta’lim muassasalarida raqamli xavfsizlik, mediasavodxonlik va tanqidiy fikrlash asoslarini o‘rgatish zarurligi ham ta’kidlangan. Bundan tashqari, O‘RQ-444-son Qonun 18 yoshgacha bo‘lganlarni qamrab oladi, yoshlar esa 30 yoshgacha hisoblanadi. Demak, 18-30 yoshdagi yoshlar, shu jumladan talabalar uchun ma’naviy himoya asosan umumiy normalarga va ma’rifiy tadbirlarga tayanadi. Bu muallifning tahliliy xulosasidir.

Yana bir muhim holat bor. Statistika agentligining 2025-yildagi uy xo‘jaliklari byudjeti so‘rovi asosidagi tahlilga ko‘ra, 14-30 yoshdagi aholining 36,1 foizi ishlaydi, 30,7 foizi o‘qiydi yoki kasb-hunar o‘rganadi, qolgan 33,2 foizi esa na ishlaydi, na o‘qiydi. Demak, har uchinchi yosh ta’lim muassasasi orqali olib boriladigan huquqiy va ma’rifiy ishlar doirasidan tashqarida qolmoqda. Bu yoshlar bilan ishlashda mahalla, Yoshlar ishlari agentligi va ijtimoiy tarmoqlarning o‘zi orqali olib boriladigan ma’rifiy kontent alohida ahamiyat kasb etishini ko‘rsatadi.

Natijalar shuni ko‘rsatadiki, faqat taqiqlovchi choralarga tayanish yetarli emas. Taqiq va jarima kontent tarqatuvchilarga ta’sir qiladi, ammo yoshning o‘zida axborotni baholash qobiliyatini shakllantirmaydi. Ma’naviyatni ichki kuch sifatida tushunadigan bo‘lsak, uni himoya qilishning asosiy yo‘li tashqi to‘siq emas, balki ichki mafkuraviy barqarorlikni mustahkamlashdir. Bunda huquqiy ta’lim muhim o‘rin tutadi: huquqiy ongi shakllangan yosh shaxsiy ma’lumotlarini qanday himoya qilishni, kiberbulling

LAW, POLICY AND SOCIETY ПРАВО, ПОЛИТИКА И ОБЩЕСТВО - HUQUQ, SIYOSAT VA JAMIYAT
ILMIY-TAHLILIY JURNAL
Issue - 11(2026) / ISSN 3030-3052 Available at www.uznauka.uz

yoki tuhmatga duch kelganda qayerga murojaat qilishni, huquqbuzarlik tarkibiga kiruvchi kontentni tarqatmaslikni biladi. Huquqiy bilim ma'naviy mas'uliyat bilan birlashganda, yosh himoya obyekti bo'lib qolmay, raqamli makonning faol sub'ektiga aylanadi.

Fikrimizcha, raqamli muhitda yosh shaxsning ma'naviy barqarorligi uch qismdan iborat. Birinchisi, bilim: yosh o'z huquqlari va majburiyatlarini, shuningdek, qonun bilan taqiqlangan kontent turlarini biladi. Ikkinchisi, ko'nikma: u axborot manbasini tekshira oladi, yolg'on yoki g'arazli xabarni ajratadi. Uchinchisi, qadriyat: u milliy va umuminsoniy qadriyatlarga tayanib, o'z qarorini mustaqil qabul qiladi. Faqat bilim bergan holda ma'naviy barqarorlik shakllanmaydi, shuning uchun huquqiy ta'limni ma'naviy tarbiya bilan birgalikda olib borish zarur. Bu mulohaza muallifning o'z xulosasi bo'lib, kelgusida tajriba orqali sinab ko'rilishi lozim.

Bu mulohazalarni "Milliy g'oya, ma'naviyat asoslari va huquq ta'limi" yo'nalishi nuqtai nazaridan amaliyotga tatbiq etish mumkin. Mazkur fan huquqiy bilim va ma'naviy qadriyatlarni bir joyda o'rgatish imkonini beradi. Masalan, darsda shaxsga doir ma'lumotlar to'g'risidagi qonun normalari tahlil qilinib, talabalar o'z ijtimoiy tarmoq profillarining xavfsizligini tekshirishi, kiberbulling holatlari bo'yicha muhokama o'tkazishi, noto'g'ri axborotni tekshirish usullarini amaliy mashq qilishi mumkin. Bunday yondashuvda huquqiy norma quruq qoida sifatida emas, yoshning kundalik hayotiga tegishli vosita sifatida o'rganiladi. Bu muallifning taklifi bo'lib, uni sinovdan o'tkazish uchun alohida pedagogik tadqiqot talab etiladi.

Raqamli platformalar bilan hamkorlik masalasi ham e'tiborga loyiq. Kontentga yoshga oid tasnif belgisi qo'yilishi qonunda talab etiladi, biroq 2026-yilning birinchi yarmida belgisiz materiallar aniqlangani bu talabning bajarilishi to'liq ta'minlanmaganini ko'rsatadi. Shu sababli nazorat bilan birga, kontent yaratuvchilar va

LAW, POLICY AND SOCIETY ПРАВО, ПОЛИТИКА И ОБЩЕСТВО - HUQUQ, SIYOSAT VA JAMIYAT
ILMIY-TAHLILIY JURNAL
Issue - 11(2026) / ISSN 3030-3052 Available at www.uznauka.uz

platformalar o‘rtasida tushuntirish ishlarini olib borish, mas’uliyatli kontent yaratuvchilarni rag‘batlantirish maqsadga muvofiq. Milliy kontent esa yosh auditoriya tiliga mos, qiziqarli va sifatli bo‘lgandagina zararli axborotga muqobil bo‘la oladi.

Shuni ham ta’kidlash kerakki, ma’naviyatni himoya qilish tushunchasi so‘z erkinligi va axborot olish huquqini cheklashni anglatmaydi. Yuqorida ko‘rilgan qonunlarning o‘zida bola axborot izlash, olish va tarqatish huquqiga ega ekani, qonunda nazarda tutilgan cheklovlar bundan mustasno ekani belgilangan. Demak, maqsad erkinlikni emas, uni mas’uliyat bilan uyg‘un holda ta’minlashdir. Katta yoshdagi yoshlar uchun bu tamoyil yanada muhim: ular o‘z tanlovini ongli qabul qilishi, buning uchun esa tayyor bilim va qadriyatlar tizimiga ega bo‘lishi zarur.

Shuni nazarda tutib, quyidagi takliflarni ilgari suramiz. Birinchidan, oliy ta’lim muassasalarida shaxsiy ma’lumotlar himoyasi, kiberxavfsizlik va yolg‘on axborotni aniqlashni o‘z ichiga olgan “raqamli huquqiy madaniyat” mavzulari tizimini joriy etish. Ikkinchidan, mediasavodxonlikni “Milliy g‘oya, ma’naviyat asoslari va huquq ta’limi” kabi fanlar mazmuni bilan bog‘lash. Uchinchidan, tarixiy va ma’naviy merosni yoshlar qiziqadigan formatlarda (qisqa video, podkast) tushuntiruvchi sifatli o‘zbekcha kontentni rag‘batlantirish. To‘rtinchidan, oila, mahalla va ta’lim muassasasi hamkorligini kuchaytirish, ayniqsa o‘qimaydigan va ishlamaydigan yoshlar bilan mahalla va Yoshlar ishlari agentligi orqali ishlash. Beshinchidan, yoshga oid tasnif belgisi qo‘yilishi ustidan nazoratni kuchaytirish.

Mediasavodxonlikni o‘qitish masalasiga ham to‘xtalamiz. Rasmiy axborot manbalarida ta’lim muassasalarida bolalarga raqamli xavfsizlik, mediasavodxonlik va tanqidiy fikrlash asoslarini o‘rgatish zarurligi ta’kidlanadi. Bu yondashuvni yoshlar uchun kengaytirish lozim. Oliy ta’limda mediasavodxonlik axborot manbasini tekshirish, reklama va targ‘ibotni ajratish, shaxsiy ma’lumotlarni himoya qilish kabi

LAW, POLICY AND SOCIETY ПРАВО, ПОЛИТИКА И ОБЩЕСТВО - HUQUQ, SIYOSAT VA JAMIYAT
ILMIY-TAHLILIY JURNAL
Issue - 11(2026) / ISSN 3030-3052 Available at www.uznauka.uz

ko‘nikmalarni o‘z ichiga olishi, bu ko‘nikmalar esa milliy qadriyatlarni anglash bilan birga o‘rgatilishi kerak. Aks holda texnik ko‘nikma bor, ammo qadriyat tizimi shakllanmagan yosh axborot oqimida yo‘nalish topa olmaydi.

Tadqiqotning cheklovlarini ham aytib o‘tish kerak. Birinchidan, maqolada ishlatilgan raqamli ko‘rsatkichlar xalqaro monitoring manbalariga tayanadi va ular ijtimoiy tarmoq akkauntlari hisobida beriladi. Ikkinchidan, amaldagi ilmiy tadqiqotlar asosan bolalar huquqlarini o‘rgangani sababli, 18-30 yoshdagi yoshlarga oid xulosalar qisman muallifning tahliliy mulohazalariga asoslanadi. Uchinchidan, yoshlarning raqamli xulq-atvori va huquqiy savodxonligi bo‘yicha o‘z so‘rovnomamiz o‘tkazilmagan. Shu sababli kelgusida talabalar o‘rtasida so‘rovnoma o‘tkazish va natijalarni mazkur xulosalar bilan solishtirish ilmiy jihatdan foydali bo‘ladi.

Xulosa o‘rnida shuni aytish mumkinki, O‘zbekistonda yoshlar aholining chorak qismini tashkil etadi, internet va ijtimoiy tarmoqlar esa ularning kundalik hayotining ajralmas qismiga aylangan. Bolalarni zararli axborotdan himoya qilish, shaxsiy ma’lumotlar va kiberxavfsizlikni ta’minlashga oid huquqiy asoslar shakllangan, biroq 18-30 yoshdagi yoshlar uchun huquqiy va ma’rifiy tizim yetarlicha uyg‘unlashmagan. Shu sababli yoshlar ma’naviyatini raqamli muhitda himoya qilishda huquqiy ta’lim, mediasavodxonlik va milliy g‘oyani birlashtirgan kompleks yondashuv zarur. Keyingi bosqichda yoshlar o‘rtasida so‘rovnoma o‘tkazib, raqamli xulq-atvor va huquqiy bilim darajasi o‘rtasidagi bog‘liqlikni aniqlash maqsadga muvofiq.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati

1. Karimov I.A. Yuksak ma’naviyat – yengilmas kuch. – Toshkent: Ma’naviyat, 2008. – 176-b.

Issue - 11(2026) / ISSN 3030-3052 Available at www.uznauka.uz

2. O‘zbekiston Respublikasining 2016-yil 14-sentyabrdagi “Yoshlarga oid davlat siyosati to‘g‘risida”gi O‘RQ-406-son Qonuni.
3. Mahmudxodjayeva U.M. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalarning rivojlanishi sharoitida voyaga yetmagan bolalarning shaxsiy-nomulkiy huquqlarini himoya qilish muammolari // Oriental Renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences. – 2022. – Vol. 2, Issue 3. – B. 1149-1158.
4. DataReportal. Digital 2027: Uzbekistan. – https://datareportal.com/reports/digital-2027-uzbekistan
5. O‘zbekiston Respublikasining 2017-yil 8-sentyabrdagi “Bolalarni ularning sog‘lig‘iga zarar yetkazuvchi axborotdan himoya qilish to‘g‘risida”gi O‘RQ-444-son Qonuni.
6. O‘zbekiston Respublikasining 2022-yil 15-apreldagi “Kiberxavfsizlik to‘g‘risida”gi O‘RQ-764-son Qonuni.
7. Ijtimoiy siyosat laboratoriyasi. 14-30 yoshdagi yoshlarning ta’lim va mehnat bozoridagi ishtiroki (Statistika agentligining 2025-yildagi Uy xo‘jaliklari byudjeti so‘rovi asosida). – https://socialpolicylab.uz/uz/research/reports/57